

147 24

DEO OPT. MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis duodecimâ mensis

Aprilis Anno Domini M. DCC. LXVII.

PRÆSIDE

M. LUDOVICO-ALEXANDRO CEZAN.

DOCTORE MEDICO

An concocta movere ac purgare oporteat non verò cruda.

I.

OMO duplici constitutus principio, solidorum fluidorumque, motu perpetuo vivit, veget, reparatur, destruitur. Adest scilicet vis quædam insita, Hippocrati *excoctæ* dicta, quæ ipsa reparabilis, motum hunc perennat organis ita dispositis, ut acceptum reddant motum; donec nunquam revocandâ naturæ lege indurescant solida; morremque senilem, si aliæ defuerint causæ, nimium frequentes, ipse fons vitæ inferat.

Verum dum simul atterunt & atteruntur solidæ fluidæque partes, vis illa ipsa quæ per artus infusa omnes, molem omnem agitat, consumitur. Brevi fatisceret eâ deficiente motus ille perpetuus, si ea quæ per actionem detrita & abacta sunt, nutritione non repararentur. Ampla porro nutritioni materies ex regnis animali & vegetabili suppeditatur. Quæ tamen materies instrumentis eget, propriis, ut in nostram convertatur substantiam. Hæc symbolam quisque suam conferunt os, ventriculus, bilis utraque, intestinorum liquor, actio intestinalis solidi, lymphæ per venas lacteas ascensus; demum ipsa laticis chylosi sensum sine sensu intra rapidum sanguinis vorticem admissio. Mirandum prorsus quo hæc omnia peraguntur mechanismum evolvere hujus loci non est, sufficiat notasse illud opus à victrice peractum naturæ coctionis nomine ab antiquis ita designari, ut legitimum naturæ officium contineat coctio, quæ non solum nutritionem materiem sed etiam illa quæ superflua excrementi nomine à corpore debent eliminari, comprehendat. Hinc cocta vocantur excrementa si contineantur intra expellentis naturæ ordinem, & qualitates debitas adepta sint.

Coctioni directæ opponitur cruditas, quæ dicitur adesse quoties ipsa nutritia materies characterem naturæ inquilinum non acquisivit, & quoties ipsa excrementa eâ privantur consistentiâ aut qualitate quæ naturæ officii sui memorem non fuisse indicat. Id ergo nobis inquirendum est, quid propriè crudum sit, quid coctum? à sanitate ad

statum morbosum descedentes tum an crudum an coctum moveri ac purgari debeat.

I

QUAE omnia pacate & sine ullo tumultu intra sanitatis limites peraguntur, ea ubi eam naſta ſunt vel conſiſtentiam vel virulentiam quæ efficacem naturæ motum in ſanitatis ſtatu exuperet & eludat, vim naturæ inferunt, adeſt cauſa morbi. Vel enim neceſſe eſt ut naturâ otioſâ & quaſi ſeriante morbus accreſcat, &, dum ſecretiones impedit, vires proterat, vel contrâ motus naturales ita prodigioſe augeri poſſint ut novus hoſtis novis conatibus novâque dimicatione ſuperetur & debelleſtur; hinc febris nihil aliud præter naturæ curationem molientis inſtrumentum exoritur. Hujus effectus eſt hoſtiles & morbiſicas atomos vel in ſimilem naturali materiam reducere, vel extra corporis ambitum, aut abceſſu factô, aut excretionibus auctis eliminare, quæquidem actio naturæ coctioni naturali recte æquiparanda, in eo tantum à priorè diſſert, quod in primâ omnia ſeſe tranquille habeant, in alterâ vero omnia tumultum referant, & virium conamina ingentia, nec ſine inſigni certamine natura ſibi vindicare queat victoriam. Hinc coctio faciliôr & brevior, imô ſæpè ſine criſi in morbis levioribus, contrâ vero difficiliôr & longior in morbis gravioribus, imo aliquando impoſſibilis in morbis per ſe lethalibus, in quibus vires omnes naturæ maximos conatus exerentis omnino edomat & reddit inutiles morbi potentia, & naturæ & arti ſuperior. Sit igitur demonſtratum, quod ab Hippocratis & Galeni temporibus ad noſtrum uſque ævum perpetuâ probatum eſt experienciâ, morbum nihil aliud eſſe præter naturæ conamen coctionem molientis, adeoque ſigna ſalutis aut morris, morbis certiſſima ab inſpectione cruditatis aut coctionis deſumenda eſſe, cum diſſanribus ſic veteribus præceptoribus noſtris nulli criſi vel maximè ſalutari nunquam fidendum ſit, quam non coctio præceſſerit.

I I I.

CRUDO morbo, ut & crudo vulnere vaſa Erethiſmo retorrida conſtringuntur, & omnia quaſi novis nexibus revinciuntur. Hinc quamdiû morbus crudus eſt, organa ſecretoria vix aliquid elabi ſiunt, aut quod elabitur à naturâ alienum, per irritationem expreſſum, vix aliquid ad levamen naturæ confert. Tales ſunt crudæ illæ diarrhææ, quæ recenti morbo aliquando per expreſſionem liquidi oſcillantibus nimium glandulis inteſtinorum in peripneumoniis ſæpe mortem inferunt, dum exhauriuntur vires, nec coctioni ſufficit debiliôr facta natura. In illâ calamitate quid ſibi aliud proponere debet medicus, cujus gloria naturæ inſervire eſt, niſi ut vaſa laxentur, & illâ laxatione illorum actio præconſtrictione quaſi obſtupescens, reſtituatur.

Fluxio in phlegmone revincta tenetur, ut Galeni verbis utar, quæ ceſſante phlegmone, ſponte, magno, imô aliquando incredibili impetu prorumpunt humores quaſi rarefacti.

Ex hâc cruditatis deſcriptione patet, quantum abſurda foret illius agendi ratio, qui nedum naturæ ferret ſuppeditas, purgantibus contra vel moventibus medicamentis eam ſatageret importunâ ſedulitate liquido defraudare naturali. Inconcuſſa ſcilicet illa eſt propoſitio, *qua purgare vulnêris fluida facere oportet*. Porro crudo morbo materia morbiſica nec mobilis, nec ad exitum parata, cederet. Sed ut Hippocratis verbis utar,

3

quidquid destruitur, natura detrahitur, non verò morbo, hinc, eodem auctore, sana colliquescent, auferuntur instrumenta curationis, & si perniciem brevi non afferat imprudentia illa, saltem longitudinem morbi indè prælagire fas est.

I V.

CONCOCTIO materiæ morbificæ in id tota consistit, ut quod potuit assimilari in propriam & inquilinam naturam vertatur, eaverò quæ civitatis ius in corpore adipisci non possunt expellantur per loca convenientia. Hinc coctio omnis secundum naturam est & quoties-cumque perfecta & absoluta fuerit, certissimam spondet victoriam. Ubi ergo semel facta, vel ipsi soli fidendum est, vel expulsio ingentis illius molis excrementitiæ quæ redundat, secundum naturæ vim arte peragenda est. Quando agendum sit quando cessandum, signa tibi dabit Semeiortice; nec fas est circû omnia disserere. Verum vasis continentibus laxatis, mitigatâ irritante humorum indole, tutò hostem à tergo licebit insequi ut aiebat Sydenhamius.

Hæc est illa methodus sacra Hippocrati, Galeno. Fernelio Ballonio, Dureto, Hollerio, Sydenhamo, Boerhaavio demum, & omnibus artis salutiferæ proceribus, Quantumvis enim facta fuerit coctio, deficient sæpè vires ad expellendum. Præterea quæ relinquuntur in morbis, recidivas facere solent; & sæpè dum ingenti impetu ad exitum turget materia, vis viceribus per quæ fluit inferri posset, quam omni ope atque operâ præcavere artis est. Unde sæpè purgandi, aut quaqua versum movendi nidulantem in secretoriis organis excrementorum molem, ut ut benè coctam, exsurgit necessitas. Ab hac coctionis atque cruditaris differentiâ, varia assumpsit prognostica Hippocrates de vacuationibus naturalibus quæ sub principio morbi, crudis omnibus, stierent, atque de iisdem cum aliis morbi temporibus apparent. Quæ in initio sit vacuatio semper ominosa: quæ in incremento morbi coctione incipiente sese spectandas offerunt, vacuationes aliquando salutare, sed nunquam criticæ esse possunt, semper longitudinem morbi prænuntiant, cum coctionem aliquatenus saltem turbent. Criticæ demum & verè salutare sunt quæ in statu morbi unoictum morbum proligant & proterunt. Nec minus salutare, sed non aded subito aut turbulento exitu, quæ decrementum morbi occupant, cum solutionem lenem & victoriam naturæ, sed partitis certaminibus reportatam: de signent. Hanc purgantia & alia medicamenta moventia adjuvant, Quod depurgantibus hic pronuntiare cum antiquioribus medicinarum magistris non dubitamus, de medicamentis quibuscumque verum esto. Hinc nunquam satis amplam rependet gratiam ars nostra Sydenhamo qui præposterum fudoriferorum usum ac cardiacorum à foro medico in morbis acutis exulare iussit, quanquam magnificis Helmontii promissis celebratum, nec unquam sefellit prudentem virum successus, qui imprudentibus denegebatur.

V.

QUÆCUMQUÆ movere volueris, in principiis movenda esse edixit Hippocrates: consistente enim morbo, periculosam esse quamcumque remedium administrationem. Hinc aliqui obijcient, in ipsâ cruditate esse, ex autoritate summi viri, purgandum. Quibus illud est res-

pondendum, per principia morbi illud tempus intellectum fuisse à di-
vo sene in quo nundum inpositus Erethismus contractionem morbifi-
cam efficit, quo præsertim tempore scatent saburrâ, & reliquiis alimen-
torum peractum febrilem corruptendorum Ventriculus, Intestina, &
omnis primæ concoctionis officina; quod nostram propositionem mini-
mè impugnat. Imò cum Sydenhamo aliisque benè multis consentiemus,
qui in primâ morbi invasione, emeticum quodvis lene agrotantibus an-
cipiti morbo laborantibus propinant, quo ventriculus putridâ exauria-
tur materiâ, quo vires per validum concussum ad felicius certamen exsus-
citantur, quo vasa cerebri desidiam dediscant. Verùm morbo semel ad in-
crementum vergente tunc omnes uno ore à violentioribus medicamentis
abstinendum proclamant, nisi tamen materia turgear, quam turgere rarò
voluit Hippocrates, repugnantibus neotericis pluribus, qui sæpè turgi-
das, id est, exitum ingenti tumultu molientes materias excrementitias,
vel ipsorum morborum incremento vacuationem postulantes vidisse se
aiunt, inculantque & nostrorum corporum mollietiem, nimisque abun-
dantem, ingluviei & cuscuscumque generis deliciarum, superfluitatem.
Sed nodum hunc ingentibus vindicibus dignum, ut porè nihil ad præ-
sentem materiam conferentem liceat silentio prætermittere, & ad Thomæ
Glass, de eâ re secundum hippocraticam doctrinam differentis, commen-
taria de febribus, amandare.

Ergo concocta movere ac purgare oportet non vero cruda.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

*M. Ludovicus-Alexan-
der CEZAN. actus
præses.*

*M. Anna Claudius
DORIGNY.*

*M. Michael-Philippus
BOUVART, Regia
Scientiarum Aca-
demia Socius.*

*M. Joannes-Baptista
LANGLOIS,*

*M. Franciscus THIÉ-
RY, Regi à Consiliis
medicis, nec non Regis
medicorum Nancia-
norum Collegii Socius
honorarius.*

*M. Michael-Josephus
MAJALUT, antiquus
Regia Exercituum in
Germania Medicus.*

*M. Ludovicus-Joannes-
Baptista COSNIER.*

*M. Joannes MAC MA-
HON, Antiquus Exer-
citus Regis & Noso-
comiorum Militarium
Medicus, Regia Scho-
le Militaris Medicus
ordinarius.*

*M. Antonius FERREIN,
Professor Regius, Re-
gia Scientiarum Aca-
demia Socius & in
Horto Regio Anatomies
ac Chirurgia Professor*

Proponebat Parisiis, DOMINICUS JOANNES-BAPTISTA
DE LA BICHE Parisinus, Saluberrimæ Facultatis
Parisientis Baccalaureus, Theses Auditor
A. R. S. H. 1767. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facult. Medic. Typographi, 1767.